

^{VERS.}
J. Seppä

(No Poijaat)

25330
KT 3

#12. / ↓ ③ Palvelin talvisodassa Karjalan kannaksella ER P 6:ssa, joka oli koottu Käkisalmen, Räisälän, Kaukolan ja Sakkolan miehista.

Pataljoonamme oli joulukuun 27 päivänä lyönyt vastaiskulla Keljaan tunkeutuneen venäläisen divisioonan aivan perusteellisesti. ER P 6:n tappiot olivat myös raskaat. Haavoittuneet mukaanluettuna nousivat tappiot 8 tunnin aikana 160 mieheen. Näiden joukossa olivat kaikki komppanian päälliköt.

Välittämättä suurista materiaali- ja miehistötappioista venäläiset olivat päättäneet murtaa Taipal-en puolustuksen hinnalla millä hyvänsä. Oli siis odotettavissa, että usia vihollislaumoja ilmestyy näyttämölle millä hetkellä hyvänsä. Meikäläiset yrittivät partiotoiminnan avulla, mikä ulottui kauas vihollisen selustaan, päästä selville niistä uusista suunnitelmista, mitä naapuri punoi päämme menoksi.

Olin mukana partioretkellä, mikä tehtiin tammikuun 12. päivänä. Partiojohtajana oli vänrikki Seitola.

Olimme lepovuorossa Kynäoajan kankaalla, kun tämä kahdeksan miehen suuruinen partio koottiin. Joukossa oli monta sellaista kaveria, jotka olivat jo aikaisemmin käyneet aiheuttamassa viholliselle monenlaista harmia.

Menimme valoisana aikana hevoskyydillä Sakkolan kirkonkylään luutnantti Ruhasen komentopaikkaan. Kersantti Lamppu oli myös lähdössä partionsa kanssa yli. Ruokailimme siellä ja odotimme pimeän tuloa.

Keli oli muuttunut suojaiseksi, eivätkä suksat luistaneet. Kävimme useamman kerran kokeilemassa suksia, mutta lunta tarttui niin paksult pohjiin, ettei hiihtamisestä tullut kerrassaan mitään. Yritimme hankkia voiteita, mutta turhaan. Seitola soitti ^{kapit}ks-~~stern~~ Müllerille ja pyysi, että retki lykättäisiin kunnes keli paranisi, mutta Müller vastasi, että oli epäiltävissä vihollisen uusien joukkojen tuomista rintamalle tai ~~uusien~~ joukkojen vaihtamista, piti ottaa selville, kumpi näistä oli kyseessä. Partiointia ei voinut siirtää.

Asiannukaisten valmistelujen jälkeen ja pimeän tultua läksimme ylittämään Suvantoa Sakkolan pappilan kohdalta. Me läksimme kävellen, mutta Lamppu partionsa kanssa suksilla. Kuljimme alkumatkan melko reipasta vauhtia, mutta mitä lähemmäksi tulimme vihollisen linjoja, sitä hiljaisemmaksi vauhtimme muuttui. Hiivimme loppumatkan hiljaa ja välillä aina kuuntelimme. Viimein kuulimme naapurin kuulovartiosta ääniä. To-

dettuamme vartion sijainnin, kiersimme kaukaa oikealta ja pääsimme maihin vastarannalla. Kun naapurin varmistuspartio oli mennyt ohitsemme, ylitimme tien ja juoksimme metsään. Silloin kuului meidän oikealta puoleltamme aikamoinen rysähdys. Syöksyimme nopeasti asemiin metsänreunaan. Luulimme, että retkemme oli epäonnistunut heti alkuvaiheessaan, kun Lamppu partionsa kanssa kiirehti luoksemme. Hän kertoi, että oli kaatanut aidan ylittäessään sitä ja siitä se rusaus oli syntynyt. Jäimme nyt odottamaan, huomaisiko vihollinen mitään. Seurasi muutamia jännittäviä hetkiä, kun näimme parin epäselvän hahmon tulevan aina lähemmäksi ja lähemmäksi. Mitään eivät huomanneet. Lamppu erosi nyt meistä ja lähti Vaikjärvelle pain. Me läksimme Raudun suuntaan.

Saimme jo seuraavana ~~yönä~~ ^{iltana kuulla}, että Lamppu oli palannut samana yönä takaisin, koska hiihtämisestä ei tullut mitään.

Kun olimme pari tuntia tarponeet lumisessa metsässä, saavuimme venäläisten huoltotielle. Kuljimme sitä muutaman kilometrin. Kun tie kääntyi etelään, poistuimme jälleen metsään. Seitola asetti tielle miinan terveisiksi viholliselle. Totesimme, jo retken tässä vaiheessa, että siitä tulisi rankka. Lunta oli polviin saakka ja maasto mäkistä ja kaikenlaista ryteikköä tehden menomme sängen vaikeaksi.

Keskiyö oli jo käsillä, kun saavuimme Petäjärvelle. Tieltä kuului autojen surinaa ja muutamista taloista näkyi valoja. Kuljimme metsää pitkin maastoa hyväksemme käyttäen väistellen vihollisen majoitusalueita. Tielle ei ollut enää menemistä, vaikka olikin yö, sillä äänistä päätellen oli siellä jatkuvaa liikennettä. Jokainen meistä kulki vuorollaan edellä, sillä sama mies ei kovin kauan jaksanut tarpoa edessä. Väsymys alkoi jo tuntua jäsenissämme niin, että tämän tästä jouduimme pitämään taukoja. Noin yksitoista tuntua taivallettuamme olimme niin loppuun asti väsyneitä, että aloimme nähdä harhanäkyjä. Vietnet lumipeitteiset näreetkin alkoivat näyttää vihollisilta, joita kyttäsimme.

Tulimme viimein suuren peltoaukean aitaan, ja päätimme mennä suoraan sen yli. Pellolla oleviin ojiin upposimme kainaloita myöten, niin että ryömimällä vain pääsimme niistä ylös. Kun pääsimme keskelle peltoa, havaitsimme olevamme lähellä vihollisen majoitusalueita, sillä metsänreunasta kuului aikamoineⁿ pulina ja valojakin saatoimme sieltä erottaa. Yritimme kiertää majoitusalueita, mutta saimme kokea aikamoisen yllätyksen, sillä ko-

ko ympäristö oli täynnä vihollisen majoitusta. Hetken neuvoteltuamme päätimme palata takaisin metsään ja hakea sieltä suojaisen paikan, jossa lepäsimme päivän ja illalla jatkaisimme matkaa eteenpäin. Valitsimme metsänreunasta paikan, joka näytti sopivalta piiloutumiselle. Siinä oli tiheää näreikköä, minkä keskellä kasvoi iso kuusi. Kiersimme näreikköä ja Seitola asetti miinan tulopuolelle. Takanamme oli mäenkuupare ja jariukuaita ja edessä parin hehtaarin suuruinen aukea. Luulimme, että voimme tässä rauhassa viettää päivän, mutta erehdyimme pahoin, sillä paikka oli kaikkea muuta kuin rauhaisa, sen tulimme kohta huomaamaan.

Vihollisen aktiivisuus partiointamme kohtaan oli huomattavasti lisääntynyt. Joutuihan edellinen partiopari vuorokautta aikaisemmin yllätetyksi melkein samoinlaisilla maisemilla.

Kun päivä alkoi sarastaa, ryhdyimme keittämään priimuksella suklaata. Silloin alkoi kuulua surinaa, ja kohta ilmestyi pohjoisesta päin oma lentokone, mikä olikin oikea pahanilman lintu. Aikansa kierreltyään häipyi se pois näköpiiristämme. Yhtäkkiä jysähti/mää, ^{niin, että} allamme keinui. Olimme kuin puulla päähän lyötyjä käsittämättä, mitä se oikein oli, mutta kun jysähdykset aina vain jatkuivat, rupesi meille selviämään, että vihollisella oli aivan lähellä tykkipatteri, joka ampui ylitsemme.

Aloitimme ruokailun, mutta ei tullut siitäkään mitään, kun Liflander sanoi: ryssiä tulossa tännepäin. Kun katsoimme pelololle, näimme kuden ryssän talsivan suoraan meitä kohti. Vaikutti siltä, että hämät tulijat kuuluivat parempaan kastiin, sillä jokaisella oli turkki päällään, ja ainakin ensimmäisillä pistoolit käsissä. Ei siinä ollut aikaa miettiä mitä tehdä, vaan jokainen meni nopeasti aidan yli kumpareelle aseisiin. Eivät vihollisetkaan paljon sumeilleet, sillä pian he olivat aidan vieressä. Yksi heistä huusi selvällä suomen kielellä: "No poijaat"! Ymmärrettävistä syistä emme ruvenneet näitten kanssa tuttavuutta hieromaan, vaikka naapureilla näytti olevankin kovat halut sellaiseen. En huomannut, kuka siinä leikin aloitti, mutta äkkiä tekivät konepistoolit selvän kaikista.

Nyt tulimme vaikean ratkaisun eteen. Suksilla ja hyvällä kelillä olisimme helposti selvinneet tästä tukalasta tilanteesta, sillä venäläisillä ei ollut hiihtojoukkoja tällä rintaman osalla. Olimme vielä niin väsyneitä edellisen yön tarpoamisesta, ettemme olisi umpihangessa kovin pitkälle pötkineet. Läksimme juoksemaan tielle päin, minkä Pätjas sanoi tietävänsä. Meronen

sanoi nähneensä, että vihollisia oli tulossa myös vasemmalta, meihin päin. Näillä oli ilmeinen tarkoitus pistää meidät motatiin ja kahmaista helpolla hyvä apaja, mutta riipeä toimintamme ansiosta ei näiden sotajuoni oikein onnistunut.

Lähellä tietä oli metsässä talo. Pihalla juoksi yksi maatuska aikoen mennä sisälle, mutta kaatui hätäpäissään rappujen eteen, niin että koivet olivat kohti taivasta. Kun tulimme tielle, ajoi vanja hevosella ohitsemme, mutta koska tällä ei ollut asetta, annoimme hänen mennä menojaan. Riki, jossa vanja istui, näytti olevan suomalaista alkuperää.

Läksimme juoksemaan tietä pitkin Rautuun päin, mutta emme ehtineet mennä kuin noin 200 metriä, kun mutkassa törmäsi kaksi hevoskuormallista vihollisia vastaan. Joku partiomiehistä lasko konepistoolisarjan tulijoita päin. Viholliset hyppäsivät tienpuoleen ja alkoivat tulittaa meitä. Syöksyimme tien yli metsään ja yritimme umpihangessa kahlata eteenpäin, mutta tuskin olimme edenneet sataa metriä, kun törmäsimme vihollisen maajoitusalueeseen. Silloin Seitola sanoi: "Yritetään mennä rantaan ja linjojen läpi omalle puolelle". Se oli ulkayritys, mutta millään harhautusliikkeellä emme olisi pystyneet vihollista enää eksyttämään, vaan meidän kujanjuoksumme olisi kohta saanut ikävän lopun.

Kun tulimme takaisin tielle, sirtyi Watjas kärkeen, sillä hän oli kotoisin Lapinlahden kylästä, mitä kohti nyt menimme. Saimme muutaman laukauksia peräämme, kun käännyimme sivutielle.

Ei siinä paljon puheltu keskenämme, sillä jokainen jo arvasti mitä kohta tulemaan piti.

Kun olimme juosseet jonkin matkaa, kääntyi tie järkästi vasemmalle, ja mutkan takana törmäsimme korsutyömaahan, missä oli ukko poikineen. Siinä syntyi liikettä, kun vanjat huomasivat, keitä nämä kutsumattomat vieraat olivat. Ammuimme muutaman konepistoolisarjan työmaalle ja käännyimme oikealle Suvannon puoleiseen lepikkoon. Sielläkin oli korsuja ja niiden edessä seisoi vartiomiehiä. Eräs näistä nosti kiväärin tähtäysasentoon, mutta joku meikäläinen ehti täräyttää ennen hantä.

Meillä alkoi tässä hullunmyllyssä mennä konseptit sekaisin, sillä Lapinlahden ympäristö oli sullottu niin täyteen vihollisia, ette ulospääsyaukkoa tahtonut millään löytyä.

Kun totesimme, että taaskin on tie tukossa, käännyimme oikealle ja juostuamme jonkin matkaa lepikossa, tulimme kumpuilevalle peltoaukealle, minkä takana häämötti Suvannon selkä. Menimme aidan yli ja läksimme notkelmaa myöten etenemään Su-

vannolle päin. Notkelman puolivälissä oli kaivo ja sen äärellä oli pitkä lumipukuinen mongoli vettä hakemassa. Kun tulimme kaivolle, seisoivat nämä pelon lamaannuttamana ja kasvoilla oli samanlainen kauhistunut ilme kuin Bobrikoffilla tämän viimeisellä hetkellä. Koska vihollisella ei ollut asetta, jävimme hänet jatkamaan puuhiaan. Olihan nyt vaarallista ammuksella, sillä aloimme lähestyä etulinjoja. Edessä oli tyhjä heinälato, missä oli ovet molemmilla sivuilla. Ladon takana kumpareella oli Leppäsen talon vanha perunakuoppa, missä vihollisella oli pikakivääriaseimat. Tätä emme huomanneet, koska edessä oleva lato peitti meiltä näkyvyyden.

Olin jonon alkupäässä, kun läksimme menemään ladon läpi. Yhtäkkiä rävähti. Saimme valtavan tuliryöpyyn vastaan. Alikersantti Seppälä lyyhistyi oven eteen pää luotisuihkun lävistämänä. Kersantti Meronen syöksyi ovesta ulos, mutta ei ehtinyt ottaa mitenkään askelta, kun sai suihkun selkäänsä, ja siihen päättyi hänenkin matkansa. Haiko sanoi, että häneen myös sattui. Itseltäni meni myös kolme luotia oikean jalan reidestä läpi ja käteeni sain verinaarmun. Peräännyin Haikon kanssa ladon nurkalle ja sieltäkäsinkin teimme selvän pikakivääriampujasta. Vasemmalla puolellamme juoksi vanjoja rantaa ja jotain ihmeellistä vekotintaa ne raahasivat mukanaan. Kun pääsimme jäälle, selvisi meille, että se oli piiskatykki. Suoraan emme voineet jäälle kuitenkaan mennä, koska edessä oli piikkilankaeste.

Läksimme nyt etenemään rannan suuntaan kulkevaa tietä pitkän Patjaksen taloa kohti. Ennen sinne pääsyä kersantti Haiko kaatui ja kotitalonsa pihalle kaatui myös korpraali Patjas. Kun Seitolalla kumartui Patjaksen puoleen, hän sai sysäyksen, joka heitti hänet kumoon. Seitolalla oli repussa hyökkäysvaunumiina, johon suihku osui. Täällä oli aukko piikkilankaesteessä. Menimme siitä läpi ja aloimme edetä rantaa kohti.

Rantatietä pitkin juoksi yksi vanja perämme ja ampui vasemman jalkani säärestä läpi. Otin tämän jyvälle. Huomattuaan aikomukseni, hyppäsi vanja lumivallin yli ojaan niin, että töpöset vain heilahtivat. Totesin samalla, ettei aseeni enää toiminut, eikä siinä ollut aikaa ruveta vikoja hakemaan, sillä nyt meitä tulitettiin jo rannalla olevista pesäkkeistäkin.

Meitä oli enää neljä, kun läksimme menemään rinnettä alas, mutta edessä oli vielä kilometrin levyinen Suvannon selkä, jossa ei ollut mitään suojautumisen mahdollisuutta, vaan olisimme siellä vihollisen tulelle kuin tarjottimella.

Tunsin kuntoni jo niin heikoksi, että aloin epäillä, selviäisinkö omalle puolelle. Molemmat jalkani olivat läpiammuttu, ja matkanteko kävi yhä vaikeammaksi. Seitola lupasi auttaa, jos en omin voimin selviäisi.

Kun tulimme jäälle, jäin toisten jälkeen, koska en pystynyt enää juoksemaan. Näin siinä edessä koko tilanteen draamatisuuden, kun vihollisen konekiväärin alkoivat lakaista pitkin jäätä, niin, että lumi pölysi, mutta hajaantuminen sai aikaan sen, että tulikin hajosi. Huomasin, että Voittomäki rupesi ontumaan. Osuma ei liene ollut vaarallinen, koska hän pystyi vielä juoksemaan. Etenimme lyhyitä syöksyjä tehden välillä painautuen matalaksi. Nyt ei enää yksinäisiä laukauksia erottanut, vaan koko venäläisten puoleinen ranta oli yhtenä räiskeenä. Kun oli ⁷laahustanut rannasta noin sata metriä, niin taas riipaisi, luoti meni oikean jalan säärestä läpi.

Oma tykistö avasi tuleen ampuen Suvannon yli Lapinlahden kylään, ja pian oli myös äänessä venäläisten tykistö. Oli siinä rautaa ilmassa neljän partiomiehen osalle aivan tarpeeksi.

Kun toiset alkoivat lähestyä omaa rantaa, otti piiskatykki minut maalitaulukseen ja tasaisin väliajoin syntyi avantoja ympärilleni. Ei näyttänyt venäläisillä olevan puutetta ammuksista, koska yksinäistä miestäkin posotettiin tykillä.

Mainittakoon vielä, että olimme vähällä joutua kahden tulen väliin. Kun tulimme jäälle, niin Kekkilän pötkerin tykkimiehet juoksivat aseisiin ja olivat jo sormi liipasimella valmiina ampumaan meitä. He luulivat, että venäläiset olivat ruvenneet kahinoimaan keskenään ja että osa heitä pakenee suomalaisten puolelle.

Luulin, ettei ihmisen kestokyvyllä ole mitään rajaa, mutta kyllä ^{se} raja on olemassa. En tiedä, kuinka lähelle rantaa pääsin, ennenkuin voimani loppuivat. Olin siinä tajunnan ja tajuttomuuden rajamailla, kun Seitola tuli ja raahasi minut rannalla olevaan poteroon. Hän sanoi lähtevänsä hakemaan apua taempana olevan rinteen päällä olevasta päivävartiosta. Olimme tulleet maihin Keljan kohdalla. Uupunut oli reipas partiojohtajamekin. niin uupunut, että ryörimällä hän nousi Keljan rinnettä ylös.

Poterossa ollessani revin lumipukuni ja laitoin tiukat siteet reisien ympärille, sillä verenvuoto oli melkoinen.

Venäläisten tykistö jatkoi hehtaariammuntaa siihen saakka, kunnes siihen päälle ilmaantui idästä päin 22 vihollisen pomikonetta, jotka olivat matkalla kotirintamalle tuhoa kylvämään.

Iltä alkoi jo hämärtää, kun kaksi meikkalaista tuli ahkion kanssa minua hakemaan. Sain näiltä kuulla, että olimme jäällä tulleet oman miinakentäntyyliein ~~liene ollut kunnossa~~, koska ykkään miina ei räjähtänyt. Harjun päällä olevasta komentokorusta sain ensiavun, jonka jälkeen hevoskyydillä vietiin Kylmäojan kankaalle oman pataljoonan lääkintätelttaan, missä haavani sidottiin. Tämän jälkeen alkoi matka sairaalaan.

Voittomäki ja Liflander selvisivät myös omalle puolelle. Voittomäkeen osui jäällä räjähtävä luoti istumalihaksiin. Seitolalla oli kuusitoista luodin reikää vaatteissa. Itseltäni oli viisi luotia mennyt jaloista läpi. Liflander selvisi naarmuitta. Meille määrätty tehtävä jäi suorittamata.

Tämä oli hurjin kaikista sotien aikana tekemistäni partieretkistä. Sota osaltani päättyi maaliskuun 27. 1942 Suursaaren valtauksessa. Silloin noita luodin reikiä tuli muutama lisää.

JK

Isäni Tuomas Seppä Räisälästä oli myös vapaaehtoisena mukana talvisodassa. Ikää isälläni oli silloin 72 v. (s. 1868).

Kun isäni joutui evakkoon Ilmajoelle, oli siellä jokin armeijan varasto, ja vartiomiehistä oli kova puute. Isäni pyrki vartiomieheksi ja pääsi. Hän oli siellä juhannukseen saakka.

Isäni palveli aikoinaan 3 vuotta tsaarin armeijassa, niin että asettakin hän pystyi käyttämään tarpeen tullen.

HT

1022/U

NOTA-ARKISTOON

V

No poijaat:

J. Seppä
Rajamäki

Talvisota
Taipale
Er.P 6 (partiokertomus)
11 liuskaa
1 valokuva

tammi 516

Kuva-arkistoon
NOTA-ARKISTOON

*Jämiästä ja selvitys
Keinen kertomus
pitkähkö. Toidaan julkais
jonkin verran karsittu
na. K. L. Oese*

AIKAKAUSLEHTI

KANSA TAISTELI

- miehet kertovat

Konttori: Helsinki, Korkeavuorenkatu 28

Toimitus: XXXXXXXXXX

Helsinki, Töölönkatu 35 B 1 b